

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Weisz Márk könyvkereskedése, hova a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési és hirdetésidő-jak küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő: Éder János.

Kiadó- és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:

Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel

Liszt és kenyér.

A háboru igen sok kötelességet ró a haza polgáira. Ezek közül egyik kiemelkedő az, hogy takarékoskodjunk a liszttel és kenyérral.

Hazánk lakossága tulnyomóan mezőgazdasággal foglalkozik, tehát nem kell megjednünk, hogy eme fontos élelmicikkben hiány fog beállani, de mindenesetre részen kell lennünk, már csak azon okból is, mert egyrészt külföldről nem lehet gabonát behozni, másrészt a közös vami terület másik országát is nekünk kell liszttel ellátni.

Ez a takarékoság most közös kötelességünk, mert hadban lévő fiaink élelmezése olyan feladat, amellyel szemben a polgárság igényei csak másodsorban vehetők figyelembe.

Akik érettünk és a hazáért ontják vérüket míg mi polgári élet munkásai tovább folytathatjuk rendes munkálkodásunkat, megerdemlik, hogy gondoskodjunk azoknak a szükségleteknek a fedezéséről, a mik küzdő katonáink harcükségének fenntartására elsőrendű követelemény.

Már ez okból is a takarékoság nemzeti kötelesség, melyet mindenkítől, de különösen azoktól lehet megkövetelni, akik a társadalom és a nép irányítására bizonyos befolyással bírnak.

Ha pedig ezek szóval és tettel, felvilágosítással odahatnak, hogy a haza minden polgára mérsékelje háztartásának igényeit, lehetetlen, hogy kerülne egyetlen magyar aszszony, egyetlen honleány, aki a liszt és kenyér használatánál érző szívvvel be nem álna a takarékoság szolgálatába.

Rendes körülmények között, békés időben egy darab kenyér és egy kis liszt nem nagy szerepet játszott, de ma minden kis részecskéje különös értékkel bír.

A mostani idő különösen alkalmas arra, hogy e téren takarékosagra szoktassuk a népet s a gyermekeket arra neveljük otthon és az iskolában, hogy becsüjék meg a mindennapi kenyeret, különösen értékeljék a magyar búzát és lisztet.

Ha nem ehetünk is kalácsfehér kenyeret, ha árpás és rozsos is a mindennapi kenyerünk, ne zugalódjunk, hanem gondoljunk arra, hogy harcoló véreink még többet szenvednek a lövészárokbán, éjjel nappal az Isten szabad ege alatt s hogy azok sem esznek fehérebb kenyeret, mint mi akik legalább fedél alatt, meleg szobában tölthetjük az éjszakát s puha ágyban alhatjuk ki a napi fáradalmakat.

A kenyérral való takarékoságot uton-útfélen hirdetni kell,

mert ellenségeink szeretnének kiéheztetni. Amerikából most nem lehet búzát hozni, az új aratás pedig még messze van s azt sem lehet tudni, milyen termést ad az Isten.

A törvényhez és kormányrendeletekhez kell alkalmazkodnunk, hozzá kell idomulnunk a nehéz időkhöz s rem szabad ma követelnünk annyi és olyan lisztet, mint a békés időben, hanem meg kell elégednünk az elrendelt lisztkeverékkel.

Tavasszal a szükséglet ugys emelkedni szokott, tehát már most kell gondoskodni, hogy ne pazaroljuk a lisztet, hanem takarékoskodjunk az új aratásig.

Ezt most a katonáink érdekében kell megtenni s ha ma a nullés lisztet csak korlátozott mértékben örlik s a főzölisztet is csak keverve bocsájtják forgalomba, ne vádoljuk azért a kereskedőt hiszen az csak a törvénynek engedelmesskedik.

Ha a pék csak kenyérlisztből süthet barna kenyeret ne zugalódjunk, hiszen ez katonáink érdekében történik s reméljük erős bizalommal, hogy ez nem tart így örökké s következik majd egy jobb kor is, melyet véreink fegyverrel fognak kivívni.

TÁRIKIZIA

Mádika menyasszony.

Gyászszegélyű levélpapíron kellene sorokat írnom, először azért, mert busut veszek a hajadon életnek ezer örömetől, másodsor pedig, hogy utoljára írok a szerkesztő urnak mint Mádika, mert boldogító nyughatatlanság között váltakozik s nem enged időt a szerkesztő uralmávesveghetni.

A világüregben minden fűszál s a legkisebb pille is érez, így a papuska egyetlen leánykájának sincsen megtiltva, hogy egyszer ne szeressen, ez nem véték, ugye? Vagy ha az bűnhődjünk érte, hisz egy édes percért, az életnek egyedül jószágáért mennyien küzdenek, akik nem

rettennek vissza az ezernyi tövistől, mely utjaikat szegi. Mitől féljek hát én, akinek életgöröngyeit a jó papuska és mamuska egyengeti, mert nekik nagyon fájna, ha én valaha egy kis boldogtalanságot is éreznék. Én nem félek, mert én bátor vagyok, szerelmes vagyok, én szeretem a napsugárt, melynek melegétől a bimbó rózsává leszen s egy jó kertész kezében nem oly könnyen hervad az el.

Oszkár ugy érzem, jó kertész lesz, mert ismeri a világnak minden növényeit a legmoticusabb virágok közt nevelődött, hol nemesebbnél nemesebb virágok nyílnak, de egy napon a Boszorkány-sziget vadon sűrűje közt bolyongva, megtetszett neki az egyszerű Kankalin, az igénytelen "Mádika".

A mamuska ugyanis azt óhajtotta, hogy barátommal, Arankával menjünk el szedret szedni lekvárnak. Arankát azon-

ba nem találtam otthon s így elhatároztam, hogy elmegyek magam a Boszorkány-szigetre, hogy a mamuskámat mentül több szedrelel meglepesssem.

Mindenki bátor leánykának ismer, de most az egyszer nem nyilvánultam annak, sőt nagyon is remegtem, midőn a sziget elhagyatott fái között taláalom magam. Egyszerre azonban egy alakot látok közeledni felém, nagy könyyyvel a kezében s az ő láttára némileg visszanyertem bátorságomat. Oszkár volt, aki a meséből bujt elő és rögtön megismerkedett velem s nem engedett tovább egyedül bolyongani a veszedelemes helyen.

Ettől az első perctől fogva boldogok voltunk annyira, hogy ő elfelejtett tanulni, én meg kosárkámat üresen vittem a mamuska elébe, akit szeder helyett egy vőlegénnyel leptem meg.

(Folyt. köv.)

Kivonat „Az Ujság” című lapból.

Hogyan élmezte Görgei a katonáit?

Özv. Zelenka Jánosné csongrádi állami polgári iskolai tanárnő írja lapunknak: Tapolcsányi Ferenc, a balassagyarmat megyeház várnagya, mesélte a nyolcvanas években fiatal asszony koromban az alábbi epizódot a magyar szabadságharcban átélt élményeiből. Fiatal ember voltam még negyvennyolcban, de már akkor is várnagy itt a megyeházán, midőn egyszer a kapuban állva hirtelen trombitaszót hallottam és láttam, hogy néhány lovas honvéd üget felém Görgei előőrsége volt. Jelentették hogy a hadvezér idején seregével egy kis megállóra, Menázi kell mondták. Jelentették hamarosan valóra vált Görgei belépett ebbe a szobába, a melyben én most ebeszelem ezt a történetet. Hívatta a várnagyot. Beléptem a szobába.

— Nekem — szólt a hadvezér — seregem részére szükségem van bizonyos mennyiségű kenyérré és más élelmiszerre, szalonnára, vagy húslélre és borra s ennyi meg ennyi zabra, szénára lovaink számára Félora alatt állítsa elő!

— Ez lehetetlen, kegyelmes ur — szóltam. — Tulkevés az idő.

— Lehetséges? — kérdezte. — Profósz, el! Végezze ki ezt az embert! Vagy tud-e parancsottnak eleget tenni?

— Tudok, kegyelmes ur! — szóltam. — Teljes rajta! Mehet!

Mentem is, sőt nem mentem, de rohantam. Csendlegényeimet kemény, fenyegető parancsokkal szerteszalasztottam a városban és környékén, hogy minden teketória nélkül hozzák mindazt, amit a hadvezér parancsolt. Hozták is. A szekerek megrakva kenyérral, kacsával, lepénytel szalonnával, hússal, borral vágattak a közeli táborba, hol már versenyzet ropogtatták az időközben rekvirált élelmet lovak és pihenő katonák fogai egyaránt. A szénát lovakra kötötték a hősök. Rövidesen felkerekedett a sereg és a trombita hívó szavára újabb honvédó harcokra indult imádott vezérével.

— Ekkor eszméltem csak föl — szólt Tapolcsányi — és Isten áldását kértem a távoli portfelhőkbe vesző seregre.

Eddig Tapolcsányi. A hetvenes években, az általános amnesztia idején gyakran megfordultam a Görgei-családnál. A nagy tábornok hazakerült kényszerotthonából, Klagenfurtból és hazai földön töltötte idejét. Görgei sohasem beszélt jelenlétemben a szabadságharcról, az öt rutul támadó rágalomról. „Az Ujság” révén értesültem az őz hadvezér üdvözléséről, melyet születése 97 ik évfordulója alkalmából — tekintettel magas korára — irásban juttattak kezébe az 1848-49 iki honvédek, a kiknek egyike másika nyilván kosztolt a balassagyarmati rekvirált eleségből.

UJDONSÁGOK.

— **felhívás!** Felhívjuk mindazon csongrádi illetőségű és lakos családtagokat, akiknek hozzátartozóik a háboruban nyert súlyos sebesülések következtében rokkantá lettek, miszerint a katonai hatóságtól nyert igazoló okmányokkal együtt Solya Gyula községi főjegyzőnél segélydíj folyósítása tekintetében azonnal jelentkezzenek.

— **Áresen álló iskolák.** A mozgósítás után történt tanítói bevonulások után lehetetlenné vált, hogy egyes kisebb népességű s nagyrészt a szomszéd iskolákhoz is közeli eső tnyai iskolákban a tanítás szüneteljen. Ezek a következők: Mindszenten a téglasi és felsőludasi, Csanyteleken a külső zsigerhádi, Horgoson a játóhegyi és a királyhalmi, Csongrádon a csaszaruti, győjai és nagyréti, Kiskundorozsmán a karahomoki, gyapjasi, pálosszéi és forráskuti, Kisteleken a pusztaszerréti, Pusztamérgesen a II ik kerületi, Szegváron a derekegyház-odali, Szentesen a beregháti és mucsiháti, Tömör-

kényen a fehértói tanyai állami elemi népiskolák. Ezekon kívül természetesen vannak más, ezidőszerint időlegesen szünetelő iskolák is, amelyekben a tanításnak helyettesek beállítására utján leendő folytatása iránt a kir tanfelügyelőség az intézkedést megtette.

— **A magyar katona dicsősége.** A bukovinai és kárpáti harcok nyomán a semleges államok hírlapjai tele vannak a magyar katonák dicséretével. Hogy milyen becse van a magyar katonának mutatja az is, hogy az oroszok is értékelik vitészségét. Egyik orosz fogolynál megtalálták az orosz vezérkar napiparancsát, amely közli, hogy minden orosz katona a magyar fogolyért tizenhat rubelt kap.

— **Petróleumforrások Magyarországon.** A nyitrai megyei Egbenen négy nagyobb petróleumforrást fedeztek fel. A kutak a vasuti töltés közvetlen közelében vannak. A telepen százötven munkás dolgozik és má is négy vaggon a napi termelés.

— **Lefoglalt fogatok kifizetése.** Az Országos magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi kormányhoz felterjesztést intézett, hogy a katonai célokra lefoglalt fogatok és fogatos járművekért a váltságdíj kifizetését intézze el. Báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter ur az előterjesztésre azt válaszolta, hogy az illetékes minisztériumokban készséggel jár el a váltságdíjak kifizetése ügyében. A váltságdíjak kiutalványozása már megkezdődött.

— **Öröktetők figyelmébe.** Nyomatékosan felhívjuk gazdáink figyelmét arra a miniszteri rendeletre, mely előírja, hogy aki búzát megöröztetés végett bármely vámörölő malomba visz, vagy küld: köteles a búzával együtt ugyanakkor legalább ugyanannyi árpat vagy kukoricát vagy e kétféle gabonaműt együtt öröls végett magával vinni.

— **Állami tanítók előléptetése.** A vármegyei állami elemi népiskolák tanítóik közül az utóbbi időben a következők léptek elő az 1913. XV. törvényekben megszabott fizetési osztályok és azok fokozatai keretében 1914 évi október 1-től. Kréter Gyula (Szentese) a III. fokozat 2 fokozatából az I fokozatba, Radó Ferenc (Kiskundorozsma) a III. fokozat 2 fokozatából az I fokozatba, Ladányi József (Mindszent) a II. fokozat 2 fokozatából az I fokozatba, Gresz József és Weibold Ferenc (Kiskundorozsma) Gémes Sándor (Mindszent), Zubek István (Csongrád) a kezdő javadalmazásból a III. fokozat 3 fokozatába november 1-től; Szökéné Király Ilona, Boér Antal (Csongrád), III. fokozat 2 fokozatából az I fokozatba, Nagy István (Sándorfalva) a III fokozat 3 fokozatából a 2 fokba; december 1-től: Balla Aranka (Kistelek) a III. fokozat 2 fokozatból az I fokba; január 1-től: Palotai József (Kiskundorozsma) és Galambosy István (Szentese) a III. fokozat 3 fokozatából a 2 fokozatba.

42. g. o. 1915 sz.

Értesítés.

Kecskemét th. város bugacmonostori közlegelőjére a folyó évben idegen határbeli jószágok is elfogadhatnak legeltetés végett.

A szájbér egy darab nagy jószág után 15 korona, rugott borju után 10 korona, pásztorbér darabonként 5 korona, sópénc 40 fillér.

A szájbér és pásztorbér fele kihajtás előtt, másik fele elhajtás előtt, de legkésőbb szeptember 1-ig a város pénztárába befizetendő.

A városi tanács fenntartja magának a jogot, hogy ha a szüksége beáll, a pásztorbért mérsékelten emelhesse.

Ha léptene elleni oltás szüksége merül fel, ennek költségeit, mely 1 korona 20 fill. darabonként a jószágtulajdonosok viselik

Kecskeméten, 1915 január 22-ik napján.

A városi tanács.

A csongrádi katonárvák segélyösszege.

1914. december 7-8-án színelőadás a polg. leányiskolában 1:9 K 72 f. 1915 jan. 1-2-án a mozgószínházban rendezett előadásból 514 K. Ézévi február 14-én Zelenka Jánosné a község pénztárába helyezett és a főösszeghez csatolt 74 K 31 f. Összesen: 718 korona 03 fillér.

3657—1915. II. sz.

Hirdetmény.

a jövedelemadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

1. Az 1909. évi X. t. c. 9 § a szerint adóköteles jövedelemnek tekintendő az adókötelesnek bármely forrásból eredő jövedelem. Ennek a nyers bevételnek a törvény szerinti medencéctt levonások után fennmaradó része alkotja adóköteles tiszta jövedelmét. — 2. A vallomást annál a községi előljárásnál (városi adóhivatalnál) kell benyújtani, melynek területén a természetes személy állandóan lakik vagy tartózkodik.

3. Az adóköteles jogi személyek nevében igazgatóságuk illetőleg törvényes képviselőik székhelyén adandó a vallomás.

7. Az ingyen kiszolgáltatóndó va lomási ív a fének hivatalból kézbesítve nem lesz, hanem azt az adóköteles a községi előljárásnál maga vagy megbízottja veszi át.

8. Ha a vallomáadásra kötelezett a vallomási ívet kiállítani nem tudná, a községi előljárásnál köteles a tolba mondott vallomás alapján a vallomási ívet díjtalanul kitölteni.

9. A vallomást nem önjogu, valamint jogi személyek nevében a törvényes képviselő adja. —

13. Ha a vallomáadásra kötelezett hadbavonult és olyan megbatalmazottja, aki a vallomási ívet helyette és nevében kiállíthatná és aláírhatná, nincsen, a községi előljárásnál a vallomási ívet hivatalból fekteti fel. Ebben az esetben az adópótlék alkalmazásának helye nincs

Kelt Szeged, 1915. február 5.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Csongrad község előljáráóságától.

1653—1915, szám.

Hirdetmény.

Az ötven százalék kukorica és ötven százalék búzalisztból készült kenyeret a következőkép kell elkészíteni. A kovászolás-hoz valamivel kevesebb élesztőt kell venni mint a buzaken, emel.

Ugyelni kell arra, hogy a víz, amelyben az élesztőt feloldják, ne legyen se meleg, se langyos, hanem hideg.

Ha a kovász készen van, nem szabad engedni, hogy túl keljen, hanem rendes keles után a tészta meg kell dagasztani és dagasztás után félóraig állni hagyni.

Ha a félóra emult, ki kell szakítani a tészta, de — és ez a legfontosabb — a kiszakítás után nem szabad azt teljesen megkelti hagyni, hanem íélig megkelve kell elvinni a pékhez.

Csongrád, 1915 február 27.

Előljáráóság.

Csongrad község előljáráóságától.

1649—1915 sz.

Hirdetmény.

A cs. és kir. katonai parancsnokság 2769 számú rendelete alapján tudomására hozatik a közönségnek, hogy az arcvonalban lévő katonai személyek látogatása feleségtük, vagy egyéb rokonaik és ösmerőseik részéről tilos, — ilyenmü utazásokra semmiféle igazolvány nem állítatik ki.

Csongrád, 1915 február 27.

E. öljáráóság.

Csongrád község előljáróságától.

1405--1915. szám.

Másolat:

A m. kir. miniszteriumnak 487/1915. M. E. számú rendelete a katonai célokra átvett lovakért, szállító eszközökért és egyéb ingóságokért járó kárpótlás tárgyában 6217/1914 M. E. 6600/1914 M. E. és 6764/1914 M. E. szám alatt kiadott rendeletek kiegészítéséről a m. kir. miniszteriumnak az 1912 LXIII. t.-c. 16 §-ában és az 1914 L. t.-c. 14 §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli: 1. §. A m. kir. miniszteriumnak 1914 évi augusztus hó 18. napján 6217/1914 M. E. továbbá 1914 évi augusztus hó 31. napján 6600/1914 M. E. és 1914 évi szeptember hó 10. napján 6754/1914 M. E. szám alatt kiadott rendeletekben foglalt szabályok kiterjednek azon összegeknek végrehajtás alóli mentességére, továbbá azon összegek iránti követeléseknek átruházására és azon összegeknek a hadbavonult igényjogosult részére való kifizetésére is, amely összegek a katonai igazgatás részére az 1914 L. t.-c. 16 §-a alapján végleg átengedett járművekért és állatokért járnak az igényjogosultnak az államkincstártól. 2. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Budapest, 1915. január hó 31. napján. Gróf Tisza István s. k. m. kir. miniszterelnök.

Csongrád, 1915. február 20.

Előljáróság.

Csongrád község előljáróságától.

1405—1915. szám.

Másolat.

A m. kir. miniszteriumnak 6600/1814 M. E. számú rendelete, a katonai célokra átvett lovakért, szállító eszközökért és egyéb ingóságokért járó kárpótlás tárgyában. — A m. kir. miniszterium a hadbortu esetére szóló kivételes intézkedések tárgyában alkotott 1912 LXIII. t.-c. 16 §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli: 1. §. Ha az 1912 LXVIII. vagy az 1912 LXIX. t.-c. értel-

mében a katonai igazgatás részére átadott lovakért, szállító eszközökért és egyéb ingóságokért kárpótlásul fizetendő összegek iránt az államkincstárral szemben fennálló követelést az idézett törvénycikkek szerint igényjogosult egyén ellenérték fejében — akár a jelen rendelet életbe lépte után, akár azelőtt — másra ruházta át és ez az ellenérték évi nyolc százalék alapul vétele mellett számított félévi kamatösszegének hozzászámításával együtt csekélyebb az államkincstár által fizetendő összegnél, az átruházás csak a tényleg adott ellenérték és ennek évi nyolc százalék alapul vétele mellett számított félévi kamatösszege erejéig érvényes. — A többlet a kárpótlás összegéről kiállított igazoló okiratban megnevezett jogosultat illeti. — A félék az államkincstárral szemben semminemű igényt nem támaszthatnak azon az alapon, hogy a kárpótlás összegének kifizetése nem a jelen rendeletnek megfelelően történt: igényeiket csak egymással szemben érvényesíthetik. 2. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe.

Budapest, 1914. évi augusztus hó 31. Gróf Tisza István s. k. m. kir. miniszterelnök.

Csongrád, 1915. február 20.

Előljáróság.

STECKENPFERD**LILIOMTEJSZAPPAN**

utolérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszert- és fodrászüzletekben 80 fillérért kapható. Szintén páratlan hatású női kezápolás is Bergmann „Manera” liliumkrémje, mely dobozokban 70 fillérért mindenütt kapható.

von. Bergmann & Co. Teschen a. E.

Magyar Király Szálloda Csongrád.

Elsőrendű kávéház.

Kittinő étterem

és sörcsarnok.

Számos látogatást kér

Halász Daniel vendéglős

Orvosok

ajánlják, mint a legjobb szer köhögés ellen

KAIZER-téle

Mell Karamellák

a 3 hársfával

Milliók

használgák

KÖHÖGÉS

rekedtég, katarus, elnyálkásodás, görcsös és számarköhögés ellen

6100 bizonyítvány orvosok és magánosoktól kezkesedik

a biztos eredményt.

Nagyon kellemes étvágygerjesztő és jó ízű cukorka.

Csomagja 20—40 fillér. Dobozba 60 fillér. kapható:

Weisz Béla és Barna Henrik gyógyszerészeknél Csongrádon és minden gyógyszerertiban.

E lap kiadóhivatalában egy ügyes fiú TANULÓNAK fizetéssel felvétetik.

Könyvek kötése gyorsan és legolcsóbban!

„Olcsó-“ és „Magyar Könyvtár“ sorozat.

Bel- és külföldi folyóiratok és divatlapok előfizetése.

Képeslevelezőlapok nagy választéka:

Levélpapírok különféle színes kivitelben

WEISZ MÁRK

könyv- és papirkereskedésében, Csongrádon Kossuth-tér, takarékpénztári épület.

WEISZ MÁRK

AJÁNLIJA JÓL FELSZERELT

nyomdáját

mindenféle nyomdai munkák gyors
és pontos elkészítésére névjegyektől
kezdve egész a legnagyobb munkákig.